

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

VIIe KAMER

A R R E S T

**nr. 231.842 van 2 juli 2015
in de zaak A. 209.055/VII-38.835.**

In zake: de NV ASPIRAVI
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Peter Flamey en Gregory Verhelst
kantoor houdend te 2018 Antwerpen
Jan Van Rijswijcklaan 16
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen:

het VLAAMSE GEWEST, vertegenwoordigd door
de Vlaamse regering
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Bart Bronders
kantoor houdend te 8400 Oostende
Archimedesstraat 7
bij wie woonplaats wordt gekozen

Tussenkomen partij:
de NV JM RECYCLING
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Koen Geelen en Wouter Moonen
kantoor houdend te 3500 Hasselt
Gouverneur Roppesingel 131
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 3 juni 2013, strekt tot de nietigverklaring van het besluit van de Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur van 2 april 2013 waarbij de beroepen ingesteld tegen de beslissing van de deputatie van de provincie Limburg van 19 september 2012, houdende het gedeeltelijk verlenen van de vergunning aan de NV JM Recycling, voor een

windturbinepark, gelegen aan de Ringlaan (N71) - J. en R. Vlegelstraat te Lommel, gedeeltelijk gegrond worden verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

2. De verwerende partij heeft een memorie van antwoord en de verzoekende partij heeft een memorie van wederantwoord ingediend.

De tussenkomende partij heeft een verzoekschrift tot tussenkomst ingediend. De tussenkomst is toegestaan bij beschikking van 29 juli 2013. De tussenkomende partij heeft een memorie ingediend.

Auditeur Rita Van Den Eeckhout heeft een verslag opgesteld.

De verwerende partij heeft een verzoek tot voortzetting van het geding en een laatste memorie ingediend. De verzoekende partij en de tussenkomende partij hebben een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 18 juni 2015.

Kamervoorzitter Eric Brewaeys heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Gregory Verhelst, die verschijnt voor de verzoekende partij, advocaat Stijn Van Hulle, die loco advocaat Bart Bronders verschijnt voor de verwerende partij, en advocaat Wouter Moonen, die verschijnt voor de tussenkomende partij, zijn gehoord.

Auditeur Rita Van Den Eeckhout heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3.1. Op 13 maart 2012 vraagt de tussenkomende partij bij de deputatie van de provincie Limburg een milieuvergunning aan voor het exploiteren van een windturbinepark te Lommel, Ringlaan (N71) - J. en R. Vlegelstraat, kadastraal bekend afdeling 1, Sectie C, nrs. 1434F6, 1434K6 en 1434M6. Het windpark omvat vier transformatoren van elk maximaal 3.800 kVA (klasse 2) en vier windturbines met elk een vermogen van maximaal 3,4 MW (klasse 1). Deze turbines situeren zich op het “industrieterrein Kristalpark”, waar reeds verscheidene windturbines werden gebouwd of vergund zijn. Ook de NV Limburg Win(d)t heeft een milieuvergunningsaanvraag ingediend, voor de plaatsing van twee bijkomende windturbines.

3.2. Tijdens het openbaar onderzoek dienen de NV Limburg Win(d)t en de verzoekende partij bezwaarschriften in.

3.3. De deputatie van de provincie Limburg verleent, onder voorwaarden, de vergunning voor de exploitatie van twee windturbines LN01 en LN02, en weigert de vergunning voor windturbines LN03 en LN04.

3.4. Zowel de NV Limburg Win(d)t als de verzoekende partij dienen tegen deze beslissing een bestuurlijk beroep in bij de Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur aangezien de gevraagde windturbines van de tussenkomende partij zowel ruimtelijk, milieu- en windtechnisch onaanvaardbaar zouden zijn en niet compatibel zouden zijn met de gevraagde en vergunde turbines in die zone.

De tussenkomende partij tekent eveneens beroep aan, tegen de weigering van de twee windturbines LN03 en LN04.

3.5. Het Vlaams Energieagentschap verleent op 12 november 2012 een gunstig advies. Het departement Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed verleent op 6 december 2012 een “gunstig advies voor de turbines LN01 en LN02, eveneens gunstig voor LN03 onder voorwaarde van betere oplijning ten opzichte van de N71 en onder voorwaarde van gelijke afstand tot respectievelijk LN02 en de bestaande LB04. De gevraagde LN04 vindt onvoldoende directe ruimtelijke aansluiting met de andere turbines en wordt ongunstig geadviseerd”. In een advies van 28 januari 2013 dringt “Ruimte Vlaanderen”, afdeling Gebieden en Projecten, aan op het dwingend volgen van een voorliggend rasterpatroon voor alle ter plaatse opererende uitbaters - binnen die opvatting is het advies gunstig.

Het Agentschap voor Natuur en Bos overweegt op 7 december 2012 in zijn advies onder meer:

“Ecologische benadering

Het Agentschap is in zijn advies van 25/04/2012etrokken van de ecologische screening als onderdeel van het aanvraagdossier en de verantwoordingsnota in de DRO Stedenbouwkundige aanvraag. Op basis van de feitelijke toestand, de bestaande windturbines, de evaluaties in andere bouwdoSSIers voor windturbines in de beschouwde omgeving, kon besloten worden dat de inplanting van de turbines LN03 en LN04 geen aanleiding geeft tot significante aantallen aanvaringsslachtoffers. De inplanting van de turbines LN01 en LN02 valt buiten het normale overwegingskader en er kan hier een groter aandeel aanvaringsslachtoffers verwacht worden.

In dit verband wordt verwezen naar de recente vogeltellingen voor het seizoen 2011-2012 waar t.h.v. de percelen in noordelijke richting (zone Maatheide) tot 28.000 meeuwen geteld werden op de slaappleatsen (met ongeveer 21.000 kokmeeuwen en 7.000 stormmeeuwen [...]. Ook tijdens de voorbije 10 jaar werden regelmatig tot enkele duizenden meeuwen (in 2002 eveneens tot 20.000) vastgesteld op de slaappleats [...]. Voor een algemene overweging m.b.t. avifauna wordt ook verwezen naar het advies van het INBO onder ref. INBO.A.2012.58 (dd. 21/03/2012). [...]

De turbines LN1 en LN2 sluiten in westelijke richting niet alleen aan op de buffer van het industrieterrein maar ook op het aangrenzende bos- en natuurgebied. De impact op soortenniveau is dan ook van een andere

grootteorde dan bij LN03 en LN04. Juist om openingen te laten om via bijkomende monitoring voortschrijdende kennis te vergaren m.b.t. de effecten ontstaan door de bestaande turbines op Kristalpark (LN03 en LN04 inbegrepen), werd de exploitatie van LN01 en LN02 in vraag gesteld.

In navolging van de adviesverlening in dit dossier werd het besluit genomen om bijkomende inlichtingen te vragen aan het INBO over de mogelijke relatie tussen het aantal vogelwaarnemingen waarvan melding in het advies [...] en het trekgedrag van deze vogels. Deze informatie geeft de mogelijkheid om een inschatting te maken of eventueel voorkomen van vogels binnen de beschouwde omgeving kan gelinkt worden aan populatiegedrag doorheen de seizoenen binnen de beschikbare vliegruimte (o.a. op vlak van uitwijkgedrag). Het INBO verleende op 29/05/2012 onder ref; [...] een bijkomend advies in die zin. [...]

Van belang zijn de gekende belangrijke seizoens-corridors in Lommel en omgeving zoals aangegeven op de figuur 5 op blz. 11 van 18 en de algemene aanbevelingen zoals terug te vinden op figuur 6 op blz. 15 van 18. Uit deze informatie blijkt duidelijk dat het voorzorgsprincipe een verdedigbaar en wetenschappelijk verantwoord standpunt is, en dat dit besluit tevens in de lijn ligt van het oorspronkelijk advies van het Agentschap met betrekking tot de inplanting van de turbines”.

Het advies besluit:

“De toekomstige ontwikkelingen binnen Kristalpark, en andere industriegebieden binnen Lommel, en de ecologische ontwikkelingen binnen de bestaande bos- en heideterreinen en percelen met nabestemming natuurgebied, zijn de bepalende factoren voor het al dan niet ruimtelijk integreren van de turbines op de betreffende percelen. Indien op termijn bijkomende voorwaarden gesteld worden aan de bufferfuncties (zie inrichtingsplan) en de realisatie van het BKP + energiemasterplan, kunnen op korte en middellange termijn problemen ontstaan met betrekking tot aanvaringsslachtoffers.

Ofwel wordt een antwoord gegeven op de weigering van de 2 turbines LN03 en LN04 met behoud van 2 turbines LN01 en LN02, ofwel worden beslissingen genomen over het behoud of weigering van 4 turbines.

Op bedrijfseconomisch vlak is het op dit ogenblik onduidelijk wat de relatie is tussen de verschillende planningsinitiatieven van de verschillende windturbineoperatoren binnen Kristalpark. Wie heeft welke percelen in concessie en hoe verhouden deze zich tot de gewenste gridstructuur. Het Agentschap is van oordeel dat binnen een bepaalde termijn een MER noodzakelijk zal zijn in uitvoering van de drempelwaarde van 20 turbines t.h.v. Kristalpark. Een beslissing in voorliggende beroepsprocedure werkt dan ook door in de visie m.b.t. deze drempelwaarde en mogelijke verplichtingen van andere operatoren.

Het Agentschap voor Natuur en Bos wil hier nogmaals benadrukken dat de vergunde turbines afwijken van het oorspronkelijk advies van het Agentschap aan de Milieuvergunningen Limburg, zodat het voorliggende advies over de

beroepsprocedure ook in dit li[ch]t moet gelezen worden”.

Het Agentschap voor Natuur en Bos - PA Limburg verleent op 25 april 2012 aan het departement LNE - Milieuvergunningen Limburg een negatief advies over de windturbines LN01 en LN02 en een positief advies over de windturbines LN03 en LN04. Op 20 december 2012 verleent de afdeling Milieuvergunningen een gunstig advies onder voorwaarden wat windturbine LN04 betreft; zij adviseert de weigering voor de overige drie windturbines LN01, LN02 en LN03. De Gewestelijke Milieuvergunningscommissie (hierna: GMVC) adviseert op 29 januari 2013 deels gunstig. Zij weigert enkel de vergunning voor windturbine LN03 en legt eveneens voorwaarden op.

3.6. Bij besluit van de Vlaamse Minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur van 2 april 2013 wordt de vergunning verleend voor het exploiteren van de vier windturbines LN01, LN02, LN03 en LN04. De motivering van deze beslissing luidt:

“Overwegende dat de beroepen betrekking hebben op het deels weigeren van de milieuvergunning voor het exploiteren van een windturbinepark bestaande uit 4 windturbines van maximaal 3,4 MW elk en 4 transformatoren met een individueel nominaal vermogen van maximaal 3.800 kVA elk; dat voor de windturbines LN01 en LN02 de vergunning werd verleend en voor LN03 en LN04 de vergunning werd geweigerd; dat de weigering van LN03 en LN04 gemotiveerd wordt door de plannen van de stad Lommel die bezig is met het plannen van een nieuw voetbalstadion op het Kristalpark; dat de geweigerde windturbines in conflict komen met de eventuele inplantingsplaats van het voetbalstadion en andere sportaccommodatie;

Overwegende dat de voorgestelde windturbines een rotordiameter van maximaal 104 m, een nominaal toerental van 20 rpm, een maximaal brongeluid van 106,5 d(B)A en een maximale tiphoogte van 150 m hebben;

Overwegende dat de windturbines worden voorzien in agrarisch gebied; dat de windturbines worden voorzien op het industrieterrein Kristalpark fase III ten noorden van de spoorweg op het gedeelte dat momenteel nog onbebouwd is; dat het betreffende gebied ten noorden wordt begrensd door de N71 met daarachter een zone voor renovatie; dat ten oosten een agrarisch gebied met aansluitend een industriegebied gelegen is; dat ten zuiden een industriegebied is gelegen en ten westen aan de overzijde van het kanaal van Beverlo een natuurgebied;

Overwegende dat de meest nabij gelegen woningen gelegen zijn in natuurgebied op ongeveer 375 m en in industriegebied op ongeveer 675 m van windturbine LN01 en in een zone voor renovatie op ongeveer 525 m van

windturbine LN03; dat het dichtstbij gelegen woongebied op ongeveer 975 m van LN01 is gelegen;

Overwegende dat er reeds 8 windturbines werden gebouwd op het industrieterrein Kristalpark (4 door de NV Gislom en 4 door de NV Aspiravi); dat bovendien een vergunning werd afgeleverd voor 5 windturbines van Limburg Win(d)t; dat Limburg Windt een concurrerend dossier voor een uitbreiding met twee windturbines heeft ingediend;

Overwegende dat in de aanvraag geluidsberekeningen werden gevoegd waarin werd getoetst aan de richtwaarden voor windturbinegeluid zoals bepaald in bijlage 5.20.6.1, van titel II van het VLAREM; dat het volgende maximale vermogen en maximale brongeluid weerhouden werd: 3,4 MW en 106,5 dB(A);

Overwegende dat de geluidsberekeningen werden uitgevoerd voor de 4 windturbines uit deze aanvraag en voor de 13 andere reeds vergunde windturbines; dat de cumulatieve effecten bijgevolg reeds meegenomen zijn in de studie; dat in bijlage 5.20.6.1, van titel II van het VLAREM gesteld wordt dat het geluid afkomstig van de windturbines moet voldoen aan volgende richtwaarden:

gebied	richtwaarde in $L_{Aeq,15 \text{ min}}$ dB(A) in openlucht		
	overdag 7u-19u	's avonds 19u-22u	's nachts 22u-7u
1° Gebieden voor verblijfsrecreatie	44	39	39
2°a Gebieden of delen van gebieden, uitgezonderd woongebieden of delen van woongebieden, gelegen op minder dan 500 m van industriegebieden	50	45	45
2°b Woongebieden of delen van woongebieden op minder dan 500 m gelegen van industriegebieden	48	43	43
3°a Gebieden of delen van gebieden, uitgezonderd woongebieden of delen van woongebieden, op minder dan 500 m gelegen van gebieden voor ambachtelijke bedrijven en kleine en middelgrote ondernemingen, van dienstverleningsgebieden of van ontginningsgebieden, tijdens de ontginning	48	43	43
3°b Woongebieden of delen van woongebieden op	44	39	39

minder dan 500 m gelegen van gebieden voor ambachtelijke bedrijven en kleine en middelgrote ondernemingen, van dienstverleningsgebieden of van ontginningsgebieden, tijdens de ontginning			
4° Woongebieden	44	39	39
5° Industriegebieden, dienstverleningsgebieden, gebieden voor gemeenschapsvoorzieningen en openbare nutsvoorzieningen en ontginningsgebieden tijdens de ontginning	60	55	55
5bis° Agrarische gebieden	48	43	43
6° Recreatiegebieden, uitgezonderd gebieden voor verblijfsrecreatie	48	43	43
7° Alle andere gebieden, uitgezonderd: bufferzones, militaire domeinen en deze waarvoor in bijzondere besluiten richtwaarden worden vastgelegd	44	39	39
8° Bufferzones	55	50	50
9° gebieden of delen van gebieden op minder dan 500 m gelegen van voor grindwinning bestemde ontginningsgebieden tijdens de ontginning	48	43	43

Overwegende dat het specifiek geluid van de 17 windturbines ter hoogte van vreemde woningen niet tijdens alle evaluatieperioden beneden de nieuwe VLAREM-richtwaarden voor windturbinegeluid blijft; dat er ter hoogte van taverne De Withoef, gelegen in natuurgebied, zowel overdag als 's avonds en 's nachts een overschrijding van de richtwaarde (44 dB(A)/39 dB(A)/39 dB(A)) wordt verwacht met respectievelijk ongeveer 1dB(A)/7 dB(A)/7dB(A); dat voor de avond en nachtperiode eveneens een overschrijding verwacht wordt in receptor 4 (Waaltes 47 te Lommel) gelegen in agrarisch gebied met ongeveer 1 dB(A) en ter hoogte van receptor X6 (omgeving Brasemstraat) gelegen in woongebied op meer dan 500 m van industriegebied met ongeveer 2 dB(A);

Overwegende dat volgens de nieuwe VLAREM-regelgeving men gebruik

kan maken van het achtergrondgeluid indien niet voldaan kan worden aan de richtwaarden; dat hiervoor geluidsmetingen moeten uitgevoerd worden gedurende tenminste 14 dagen om het oorspronkelijk achtergrondgeluid te bepalen;

Overwegende in de milieuvergunningsaanvraag een inschatting werd gemaakt van het lokale achtergrondgeluid op basis van de bestaande project-MER (dossiercode PR0181) voor de ontwikkeling van het industrieterrein met geluidsbelastingskaarten voor het lokale wegverkeer; dat men stelt dat de gegevens van het project-MER en de kaarten van het achtergrondgeluid van het verkeer aantonen dat het lokale achtergrondgeluid maatgevend is en hoger is dan het specifiek geluid van de windturbines; dat men bovendien stelt dat bij de bepaling van het achtergrondgeluid rekening gehouden moet worden met de bestaande windturbines daar deze ook bijdragen aan het lokale achtergrondgeluid;

Overwegende dat om het achtergrondgeluid mee te nemen als richtwaarde het noodzakelijk is dat er lokaal gedurende een voldoende lange periode (ten minste 14 dagen) achtergrondgeluidsmetingen worden uitgevoerd door een erkend deskundige geluid op alle kritische plaatsen; dat aan de hand van de inschatting die gemaakt werd op basis van het project-MER niet geconcludeerd kan worden dat het heersende achtergrondgeluid voldoende hoog is om als maatgevend te kunnen gelden; dat de windturbines bijgevolg gereduceerd zullen moeten worden om aan de sectorale richtwaarden voor windturbinegeluid te voldoen;

Overwegende dat inzake de cumulatieve geluidshinder opgemerkt moet worden dat de andere vergunde windturbineprojecten reeds geluidshinder veroorzaken; dat dit betekent dat voorliggend project bij bepaalde woningen slechts een beperkte hoeveelheid bijkomende geluidshinder mag genereren gezien de verworven rechten die voortkomen uit de milieuvergunning van de andere projecten; dat de geluidshinder veroorzaakt door de windturbines tot een aanvaardbaar niveau beperkt kan worden mits het nemen van geluidsreducerende maatregelen; dat het daarom aangewezen is om een controlemeting op te leggen in een bijzondere voorwaarde;

Overwegende dat de draaiende wieken van windturbines hinder kunnen veroorzaken door hun bewegende schaduw, slagschaduw genaamd; dat in de aanvraag een slagschaduwstudie werd opgenomen waarin werd getoetst aan de sectorale voorwaarden voor slagschaduw van windturbines; dat in deze studie rekening werd gehouden met de aanwezigheid van 17 windturbines (huidig project met 13 reeds vergunde windturbines);

Overwegende dat een schaduwkaart werd gemaakt met iso-schaduwlijnen voor het verwacht aantal uren slagschaduw per jaar en het verwacht aantal minuten slagschaduw per dag; dat volgens artikel 5.20.6.2.3 van titel II van het VLAREM een norm geldt van 8 uur per jaar effectieve slagschaduw en 30 minuten per dag effectieve slagschaduw voor elk slagschaduwgevoelig object; dat de slagschaduw moet beperkt worden voor elk slagschaduwgevoelig object; dat een slagschaduwgevoelig object gedefinieerd wordt als 'een binnen ruimte waar slagschaduw van windturbines hinder kan veroorzaken'; dat bijgevolg niet alleen rekening gehouden moet worden met woningen maar ook met elk ander slagschaduwgevoelig object; dat bovendien voor nieuwe

bijkomende bedrijven/woningen er ook voldaan moet worden aan de gestelde norm van 8 uur per jaar en 30 minuten per dag effectieve slagschaduw;

Overwegende dat in de slagschaduwstudie gesteld wordt dat er binnen de 4-uur slagschaduwcontour een aantal slagschaduwgevoelige objecten bevinden; dat de representatieve slagschaduwgevoelige objecten in 2 soorten receptoren worden ingedeeld, met name woningen en andere objecten gelegen in industriegebied; dat voor de woningen aangeduid als objecten 1 tot en met 6 wordt gesteld dat receptor 1 en 2 ten westen van het projectgebied zijn gelegen en zich bevinden tussen de 4u en 8u verwachte slagschaduwcontour; dat deze receptoren alleen slagschaduw ontvangen van onderhavig project en niet van de andere vergunde windturbines in de omgeving; dat voor receptor 3, taverne De Withoef ten noorden van de projectzone een slagschaduw van ongeveer 20 u per jaar wordt verwacht eveneens uitsluitend afkomstig van onderhavig project; dat de exploitant vraagt om 30 uur slagschaduw per jaar toe te staan voor deze receptor; dat gemotiveerd wordt dat door de aanwezigheid van een dicht dennenbos de effectieve hinder zeer laag zal zijn; dat receptoren 4 en 5 zich ten noorden van de projectsite bevinden en receptor 6 ten noordoosten; dat deze slagschaduwgevoelige objecten tussen de 4u en 8u verwachte slagschaduw bevinden; dat deze receptoren reeds slagschaduw ontvangen van de reeds vergunde windturbines;

Overwegende dat de exploitant een afwijking vraagt op de maximale slagschaduwduur voor alle receptoren in industriegebied en voor taverne De Withoef (receptor 3); dat men stelt dat voor receptor 3 naar alle waarschijnlijkheid minder slagschaduw zal optreden door de aanwezigheid van het dennenbos; dat de vraag tot afwijking niet nodig is aangezien de aanwezigheid van het dennenbos als milderende maatregel kan ingeroepen worden; dat bijgevolg geen afwijking wordt toegestaan voor de slagschaduwduur ter hoogte van receptor 3; dat voor wat betreft de receptoren in industriegebied men stelt dat een afwijking nodig is om een rechtszekere exploitatie mogelijk te maken; dat volgens de slagschaduwstudie alleen receptor 7 representatief is; dat de slagschaduw ter hoogte van receptor 7 afkomstig is van onderhavig project (LN01 tot LN03) en voornamelijk na 18 u zal vallen (buiten de normale werkuren); dat de slagschaduw van LN04 zich zal voordoen tussen 16u en 18u, afhankelijk van de periode van het jaar; dat de exploitant afwijking vraagt tot maximum 30 u per jaar en 60 min per dag slagschaduw toe te staan ter hoogte van receptoren in industriegebied en dit tijdens de normale werkuren van 8u00 tot 17u30; dat het argument die de afwijking motiveert (rechtszekere exploitatie), onvoldoende is om meer hinder ter hoogte van receptoren in het industrieterrein toe te staan; dat de gevraagde afwijking bijgevolg niet wordt toegestaan;

Overwegende dat ter controle van de hoeveelheid effectieve slagschaduw de exploitant conform de nieuwe regelgeving een logboek moet bijhouden per windturbine waarin de nodige gegevens worden vermeld om de effectieve slagschaduw voor elk relevant slagschaduw gevoelig object binnen de 4-uur contour verwachte slagschaduw per jaar te bepalen; dat het noodzakelijk is om gegevens van alle windturbines (ook deze van de naburige projecten) mee te nemen in het logboek teneinde mogelijk te maken de effectieve slagschaduw voor elk relevant slagschaduwgevoelig object binnen de 4-uur contour

verwachte slagschaduw per jaar te bepalen en te controleren;

Overwegende dat in het controlerapport eventuele milderende maatregelen kunnen opgegeven worden om de effectieve slagschaduw per slagschaduwgevoelig object te beperken tot maximaal 8 u per jaar en maximaal 30 minuten per dag; dat dit bereikt kan worden door:

- de turbine stil te leggen indien de norm overschreden zou worden;
- aan te tonen dat omwille van fysieke redenen geen hinder door slagschaduw kan optreden (vb. zonnewering geïnstalleerd, slagschaduw beplanting aanwezig enkel in bloemaanden, objecten tussen windturbine en slagschaduwgevoelig object, geen ramen in de richting van de windturbines);
- aan te tonen dat tijdens de periodes dat de verwachte slagschaduw op zou treden geen personen gehinderd worden (vb. slagschaduw buiten de kantooruren, slagschaduw op die magazijnen waar geen hinder ondervonden kan worden, ...);

Overwegende dat het nemen van milderende maatregelen voor dit project noodzakelijk is om de hinder door slagschaduw tot een aanvaardbaar niveau van 8 uur/jaar en maximaal 30 minuten per dag effectieve slagschaduw te reduceren; dat hierbij rekening gehouden moet worden met alle 'relevante' slagschaduwgevoelige objecten en niet alleen met de 'representatieve' slagschaduwgevoelige objecten; dat de exploitant er zich toe verbindt alle windturbines te voorzien van een slagschaduwdetectiesysteem; dat mits het uitvoeren van milderende maatregelen de hinder door slagschaduw tot een aanvaardbaar niveau gebracht kan worden;

Overwegende dat bij de aanvraag een veiligheidsstudie werd gevoegd waarin de risicoafstanden werden bepaald volgens het beoordelingskader 'Studie Windturbines en Veiligheid' van januari 2007; dat in de studie een windturbintype werd weerhouden met een maximale tiphoogte van 150 m, een maximale rotordiameter van 104 m en een nominaal toerental van 20 rpm;

Overwegende dat er zich binnen de 10^{-5} van 56 m geen externe personen permanent bevinden; dat er voor gebieden met woonfunctie (10^{-6}) een afstand van 211 m moet behouden blijven; dat aan deze eis wordt voldaan omdat het dichtstbijzijnde gebied met woonfunctie buiten deze scheidingsafstand ligt; dat er voor gebieden met kwetsbare locatie (10^{-7}) een minimale afstand van 292 m moet behouden blijven; dat hieraan voldaan kan worden;

Overwegende dat voor wat betreft de indirecte risico's de volgende scheidingsafstanden weerhouden moeten worden: 98 m voor ondergrondse leidingen met Seveso-stoffen, 292 m voor bovengrondse leidingen met Seveso-stoffen, voor installaties onder druk, voor atmosferische tanks en voor distillatiekolommen en 211m voor reactoren; dat er zich binnen deze afstanden volgens de veiligheidsstudie geen dergelijke installaties bevinden; dat bijgevolg besloten kan worden dat de indirecte risico's aanvaardbaar zijn; dat in de omgeving van het windturbinepark 3 Seveso-inrichtingen gelegen zijn; dat volgens de studie de scheidingsafstanden tot deze bedrijven gerespecteerd worden;

Overwegende dat in de veiligheidsstudie voor het groepsrisico geconcludeerd wordt dat rekening houdend met de omgeving het zeer onwaarschijnlijk is dat er bij bladbreuk 10 of meer personen getroffen worden; dat er binnen de contour voor mastbreuk geen gebouwen aanwezig zijn; dat

voor het groepsrisico eveneens gekeken werd naar de festivalweide Balendijk; dat de percelen van de festivalweide gelegen zijn langs weerszijden van Balendijk, tussen spoorlijn 19 en de turbines van het windpark Balendijk (4 bestaande windturbines met aanduiding LB); dat de afstand van windturbine LN03 en LN04 tot de festivalweide respectievelijk ongeveer 383 m en ongeveer 309 m bedraagt; dat de weide buiten de contour voor mastbreuk is gelegen; dat alleen wanneer er een gemiddelde aanwezigheid van meer dan 10 personen op 24-uurs basis binnen de effectafstand van mastbreuk kan zijn, een aanvullende veiligheidsstudie moet opgemaakt worden; dat er volgens de studie steeds minder dan 10 personen binnen de effectafstand van mastbreuk aanwezig zullen zijn;

Overwegende dat in het bijkomend advies van de stad Lommel van 14 september 2012 en in het bestreden besluit wordt gesteld dat windmolen LN03 gelegen is op een van de locaties die momenteel onderzocht worden voor inplanting van een voetbalstadion en andere sportfaciliteiten; dat dit argument niet bijgetreden kan worden aangezien er geen rekening kan gehouden worden met mogelijke bestemmingswijzigingen;

Overwegende dat uit de veiligheidsstudie blijkt dat het extern risico tot een aanvaardbaar niveau beperkt kan worden;

Overwegende dat uit het advies van de federale overheidsdienst Mobiliteit en Vervoer (Directoraat-generaal Luchtvaart) uitgebracht in het kader van de stedenbouwkundige vergunningsaanvraag blijkt dat er geen bezwaar is tegen de aanvraag voor de windturbines voor zover de maximale tiphoogte van 150 m niet overschreden wordt; dat het project is gelegen binnen een zone categorie C; dat de windturbines bijgevolg moeten voorzien worden van bebakening zoals vermeld in CIR-GDFO3;

Overwegende dat bijgevolg gesteld kan worden dat de inplanting van de windturbines op de vooropgestelde locatie vanuit het standpunt van veiligheid voor de luchtvaart aanvaardbaar wordt geacht mits een maximale tiphoogte van 150 m en het aanbrengen van bebakening;

Overwegende dat het project is gelegen in het Netebekken in niet overstromingsgevoelig gebied;

Overwegende dat de grondinname van de windturbines een oppervlakte hebben van ongeveer 255 m² per windturbine (fundering windturbine); dat het tijdelijke werkvlak wordt uitgevoerd in waterdoorlatende verharding (steenslag); dat het regenwater dat op de werkzone terecht komt, infiltreert in de bodem;

Overwegende dat in bovenvermelde overweging voldoende is gemotiveerd wat de mogelijke effecten zijn van de inrichting op het watersysteem; dat er bijgevolg voldaan wordt aan artikel 8 van het decreet betreffende het integraal waterbeleid, meer bepaald de watertoets;

Overwegende dat het volledige windturbinepark (17 windturbines) waarbinnen huidige aanvraag zich situeert voor een groot deel is gelegen in industrieterrein; dat de 4 windturbines van onderhavige aanvraag echter alle 4 gelegen zijn in agrarisch gebied aan de noordrand van het industriegebied; dat de windturbines LN01 en LN02 aansluiten op de buffer van het industrieterrein en op het aangrenzende bos- en natuurgebied; dat de natuurgebieden en natuurrijke gebieden ten noorden van deze windturbines het Waaltjesbos en het

gebied 'Lommel-Werkplaatsen' betreffen en ten westen en zuiden een aantal waterplassen en bezinkingsbekkens (aan beide zijden van het kanaal van Beverlo);

Overwegende dat het project niet is gelegen in een VEN of IVON gebied noch in een speciale beschermingszone; dat zuidwestelijk van de projectzone op ongeveer 3 km afstand het Habitatrictlijngebied 'Bovenlopen van de Grote Nete met Zammelsbroek, Langdonken en Goor' is gelegen, op ongeveer 2,7 km ten noorden van de projectzone het Habitatrictlijngebied 'Valleigebied van de Kleine Nete met brongebieden, moerassen en heiden' en op ongeveer 7 km ten zuidoosten het Habitatrictlijngebied 'Vallei- en brongebieden van de Zwarte Beek, Bolisserbeek en Dommel met heide en vengebieden' en het Vogelrichtlijngebied 'Militairdomein en de vallei van de Zwarte Beek';

Overwegende dat in de aanvraag een risico-analyse voor vogels en vleermuizen werd uitgevoerd door een erkend MER deskundige in de discipline fauna en flore; dat hierbij voornamelijk werd gekeken naar broedvogels met in het bijzonder koloniebroedende soorten en bijzondere broedvogels (zwarte specht en veldleeuwerik); dat volgens de analyse geen betekenisvolle effecten verwacht worden voor de bijzondere broedvogels ten gevolge van de windturbines; dat eveneens naar de seizoenstrek werd gekeken; dat hierbij werd aangenomen dat net zoals over de telpost 'Maatheide-Kristallijn' er duizenden vogels trekken over het industrieterrein van Lommel en het eigenlijke projectgebied; dat de aandachtsoorten Rode wouw, Buizerd, Smelleken, Wespendif, Bruine kiekendif, Houtduif, Vink en kraanvogel zijn; dat in de analyse geconcludeerd wordt dat er geen betekenisvolle effecten verwacht worden; dat eveneens naar de effecten op vleermuizen werd gekeken; dat men ervan uitgaat dat de waarde van het recent ontstane bosgebied Waaltjesbos voor vleermuizen eerder beperkt is; dat de weg N-71 die gelegen is tussen de projectzone en het Waaltjesbos naar alle waarschijnlijkheid een belangrijke barrière vormt voor de passage van vleermuizen; dat er bijgevolg geen betekenisvolle effecten worden verwacht voor vleermuizen; dat in de risico-analyse gekeken werd naar cumulatieve effecten met de reeds vergunde windturbines; dat hier echter alleen wordt gesteld dat de opstelling ten opzichte van de reeds aanwezige of vergunde windmolens beter en veiliger is ten aanzien van passerende trekvogels;

Overwegende dat het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) in haar advies van 29 mei 2012 de mogelijkheden onderzoekt voor de inplanting van windturbines in Lommel en omgeving; dat het INBO in haar advies 4 zoekzones onderzocht (A, B, C en D) waarbij onderhavige aanvraag gelegen is in zone B; dat de noordrand van zone B volgens het advies van het INBO een hoge regionale natuurwaarde voor soorten van bos en heide heeft (veldleeuwerik, boomleeuwerik, boompieper en graspieper); dat deze zone een belangrijke natuurverbindende functie heeft; dat over een deel van het projectgebied belangrijke seizoenstrek plaatsvindt; dat het INBO voor wat betreft vleermuizen stelt dat de potentiële leefgebieden voor vleermuizen in het projectgebied zeer beperkt aanwezig zijn; dat het INBO in haar advies besluit dat het noordwestelijke deel van het industriegebied in gebied B, waar voorliggend project zich situeert, best gevrijwaard kan worden van windturbines; dat indien in deze te mijden zones toch windturbines worden

gepland een grondige impactanalyse en evaluatie noodzakelijk is;

Overwegende dat het agentschap voor Natuur en Bos op 25 april 2012 een ongunstig advies verleende voor windturbines LN01 en LN02 en opnieuw een ongunstig advies uitbracht op 7 december 2012 naar aanleiding van de beroepsprocedure; dat bij recente vogeltellingen voor het seizoen 2011-2012 ter hoogte van de percelen in noordelijke richting (zone Maatheide) tot 28.000 meeuwen geteld werden op de slaappleatsen (met ongeveer 21.000 kokmeeuwen en 7.000 stormmeeuwen); dat de slaappleats aan de Maatheide één van de belangrijkste meeuwenlaappleatsen in Vlaanderen is en van internationaal belang is; dat op basis van bepaalde criteria gebieden kunnen aangeduid worden als Important Bird Area (IBA); dat de aanwezigheid van 1% van de internationale (biogeografische) populatie van een soort of de aanwezigheid van minstens 20.000 watervogels (inclusief meeuwen) belangrijke criteria zijn voor de aanwijzing als IBA ; dat voor de kokmeeuw de 1% norm van 20.000 vogels gehaald werd in de winter van 2011-2012; dat daarnaast het totaal aantal overwinterende watervogels regelmatig 20.000 vogels bedraagt; dat in het advies gesteld wordt dat van de inplanting van windturbines LN01 en LN02 een groter aandeel aanvaringsslachtoffers verwacht wordt;

Overwegende dat op 24 januari 2013 een toelichtingsnota van de aanvrager werd overgemaakt aan de afdeling Milieuvergunningen naar aanleiding van het advies van INBO van 29 mei 2012 en de hoorzitting op de gewestelijke Milieuvergunningscommissie van 8 januari 2013; dat in deze nota wordt ingegaan op de voornaamste natuuraspecten met betrekking tot de inplanting van windturbines 1 en 2, zijnde broedvogels, lokale, dagelijkse trekbewegingen en seizoenstrek;

Overwegende dat het industriegebied Balendijk-Kristalpark fase III van afnemend belang is voor broedvogels; dat dit logisch is aangezien delen van het industriegebied reeds bouwrijp zijn gemaakt en de nodige ontsluiting werd voorzien; dat in het advies van het INBO eveneens wordt gesteld dat binnen het industriegebied bepaalde open gedeelten (grasland, heide) momenteel nog een regionaal belang hebben voor broedvogels als leeuwerik, boomleeuwerik, boompieper en graspieper; dat dit in de toekomst waarschijnlijk grotendeels zal verdwijnen door verdere uitbreiding van industrie;

Overwegende dat de lokale en dagelijkse trekbewegingen voornamelijk betrekking hebben op rustende en overwinterende watervogels, in het bijzonder meeuwen die in de omgeving van Maatheide een slaappleats hebben; dat de overheersende vliegbewegingen van de meeuwen evenwijdig aan het Kanaal Bocholt-Herentals plaatsvinden, tussen de verschillende zandwinningsputten, en dus kilometers noordelijker dan de projectlocatie; dat naast de matige verspreide meeuwentrek ter hoogte van de projectlocatie in noordelijke richting, de intense meeuwentrek tijdens de slaaptrek dus voornamelijk noordelijker verloopt en dit volgens een oost/west-as richting Maatheide;

Overwegende dat voor wat de seizoenstrek betreft er mogelijks uitwijkingsgedrag is bij dagtrekkende vogels ten aanzien van windturbines; dat er zich ter hoogte van de projectlocatie volgens figuur 5 van het advies van het INBO windturbines stuwtrek voordoet; dat in de toelichtende nota wordt gesteld dat uit het advies van het INBO kan afgeleid worden dat de seizoenstrek

in noordoost Limburg niet zozeer gestuwd en volgens een flessenhals verloopt maar eerder volgens een breed front; dat het advies immers melding maakt van een vogeltrektelpunt verder oostelijk gelegen (Hageven); dat er enkele kilometers verderop ook sprake zou zijn van gestuwde trek; dat volgens de aanvrager niet kan uitgesloten worden dat, indien hier even intensief geteld zou worden als op de telpost Kristallijn-Maatheide, hieruit zou kunnen blijken dat er evenveel vogels zouden doortrekken; dat volgens de conclusie van de hierboven vermelde toelichtingsnota dit het idee dat er echt sprake is van verhoogd risico volgens de lijnen ingetekend op figuur 5 van het advies van het INBO, verzwakt;

Overwegende dat uit voorgaande blijkt dat de seizoenstrek in Noordoost Limburg over een breder front verloopt dan uit figuur 5 van het advies van INBO kan afgeleid worden; dat bovendien in rekening gebracht moet worden dat er uitwijkingsgedrag zal optreden; dat op basis van de huidige situatie en de huidige gegevens een vergunning kan verleend worden, maar dat een monitoringsprogramma noodzakelijk is; dat er rekening mee moet gehouden worden dat gedurende de termijn van de vergunning mogelijke problemen kunnen opduiken voor de avifauna waardoor verplicht kan worden de turbines tijdelijk stil te leggen, afhankelijk van het aantal aanvaringssslachtoffers (afhankelijk van de evolutie in soorten en aantallen); dat een monitoringsprogramma bijgevolg wordt opgelegd in de bijzondere voorwaarden; dat de exploitant zich akkoord verklaard met deze monitoring;

Overwegende dat de aanvraag betrekking heeft op een activiteit, die voorkomt op de lijst van bijlage II bij de Richtlijn 2011/927/EU betreffende de milieu-effectenbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten (zgn. MER-richtlijn), meer bepaald in de categorie 3i) installaties voor het opwekken van elektriciteit door middel van windenergie', dat de aanvraag valt onder het toepassingsgebied van de Omzendbrief LNE 2011/1-milieueffectbeoordeling en vergunningverlening voor bepaalde projecten ten gevolge van het arrest van het Hof van Justitie van 24 maart 2011 (C-435/09, Europese Commissie tegen België) van 22 juli 2011 (BS 31 augustus 2011);

Overwegende dat de aanvraag werd getoetst aan de selectiecriteria zoals opgenomen in bijlage III bij voormelde MER-richtlijn (overgenomen in bijlage II bij het DABM); dat werd vastgesteld dat in het licht van de concrete kenmerken van het project, de concrete plaatselijke omstandigheden en de concrete kenmerken van zijn potentiële effecten er geen aanzienlijke milieueffecten verwacht moeten worden, zoals blijkt uit voorgaande overwegingen hierboven; dat bijgevolg voor onderhavige aanvraag geen milieueffectenrapport moet worden opgemaakt;

Overwegende dat het project is gelegen in agrarisch gebied;

Overwegende dat agrarische gebieden bestemd zijn voor de landbouw in de ruime zin; dat behoudens bijzondere bepalingen de agrarische gebieden alleen de voor het bedrijf noodzakelijke gebouwen, de woning van de exploitanten, benevens verblijfgelegenheden voor zover deze een integrerend deel van een leefbaar bedrijf uitmaakt, mogen bevatten en eveneens para-agrarische bedrijven; dat de aanvraag niet in overeenstemming is met het geldend gewestplan;

Overwegende dat met toepassing van artikel 5.6.7 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO) een milieuvergunningsaanvraag voor een nieuwe inrichting gunstig geadviseerd en vergund kan worden in afwijking van de bepalingen van een stedenbouwkundig voorschrift, voor zover de goede ruimtelijke ordening niet wordt geschaad en de inrichting stedenbouwkundig vergunbaar is in afwijking van de bepalingen van een stedenbouwkundig voorschrift;

Overwegende dat artikel 4.4.9 van de VCRO voorziet in de mogelijkheid om bij het verlenen van een stedenbouwkundige vergunning in een gebied dat sorteert onder de voorschriften van een gewestplan, af te wijken van de bestemmingsvoorschriften, indien het aangevraagde kan worden vergund op grond van de voor de vergelijkbare categorie of subcategorie van gebiedsaanduiding bepaalde standaardtype-bepalingen, vermeld in de bijlage bij het besluit van de Vlaamse Regering van 11 april 2008 tot vaststelling van nadere regels met betrekking tot de vorm en de inhoud van de ruimtelijke uitvoeringsplannen, zoals de tekst ervan is vastgesteld bij het besluit van 11 april 2008; dat overeenkomstig het artikel 7.4.13, eerste lid, van de VCRO, het bestemmingsvoorschrift agrarisch gebied concordeert met de standaardtypebepaling voor het gebied landbouw; dat voormelde standaardtypebepaling windturbines toelaat voor zover ze door hun beperkte impact de realisatie van de algemene bestemming niet in het gedrang brengen; dat dit moet worden aangetoond in een lokalisatienota waarin de mogelijke effecten van de inplanting ten aanzien van efficiënt bodemgebruik, eventuele verstoring van de uitbating(smogelijkheden) en landschappelijke kwaliteiten moeten worden beschreven en geëvalueerd; dat bij de aanvraag een lokalisatienota werd gevoegd;

Overwegende dat de windturbines worden voorzien op het industrieterrein Kristalpark fase III op het gedeelte dat momenteel nog onbebouwd is; dat de projectzone zich situeert tussen de lijninfrastructuren van de N-71 ten noorden en de spoolweg ten zuiden; dat ten oosten en ten zuiden een industriegebied is gelegen en ten westen het Kanaal van Beverlo;

Overwegende dat er ten zuiden van de inplantingslocaties een hoogspanningslijn loopt; dat ook deze hoogspanningslijn voor deze zone een lijninfrastructuur is die kenmerkend is voor het landschap; dat voorliggend project aansluiting vindt bij de reeds gerealiseerde windturbineprojecten (8 windturbines) en andere reeds vergunde projecten (5 windturbines);

Overwegende dat de oplijning van windturbines 1, 2 en 3 niet volledig evenwijdig is met de N-71; dat deze onnauwkeurige oplijning in situ echter nauwelijks waarneembaar zal zijn;

Overwegende dat uit het voorgaande blijkt dat de voorwaarden van artikel 5.6.7 VCRO vervuld zijn; dat de aanvraag in afwijking van het gewestplan vergund kan worden; dat de aanvraag in overeenstemming is met de goede ruimtelijke ordening;

Overwegende dat de hinder voor mens en milieu en de risico's voor de externe veiligheid, veroorzaakt door de gevraagde inrichting mits naleving van de milieuvergunningsvoorwaarden tot een aanvaardbaar niveau kunnen worden beperkt;

Overwegende dat er bijgevolg aanleiding toe bestaat de beroepen deels

gegrond te verklaren en het bestreden besluit te wijzigen”.

De volgende bijzondere voorwaarden worden toegevoegd:

“• ‘Inzake geluid wordt er rekening gehouden met de cumulatieve effecten met de reeds vergunde windturbines nabij onderhavige projectlocatie.

• Binnen een termijn van 6 maanden na de ingebruikname van de turbines worden geluidsmetingen ter controle uitgevoerd door een erkend milieudeskundige in de discipline geluid en trillingen, deeldomein geluid, ter hoogte van de meest kritische plaatsen voor geluidshinder. De resultaten hiervan worden bezorgd aan de afdeling Milieuvergunningen en de afdeling Milieu-inspectie;

• Inzake slagschaduw wordt er rekening gehouden met de cumulatieve effecten met de reeds vergunde windturbines nabij onderhavige projectlocatie;

• De exploitant laat door een MER-deskundige in de discipline fauna en flora een tussentijds evaluatierapport opmaken na 1 jaar exploitatie en een definitief evaluatierapport na 2 jaar exploitatie. In de evaluatierapporten moet, op basis van monitoring, nagegaan worden of er al dan niet een impact op de avifauna is. De evaluatierapporten moeten indien noodzakelijk een voorstel van milderende maatregelen bevatten (bv. natuurinrichting op uitwijkingsroutes in functie van gestimuleerd uitwijkgedrag, stilleggen van de windturbines gedurende bepaalde periodes, ...). De evaluatierapporten moeten ter evaluatie worden overgemaakt aan het agentschap voor Natuur en Bos en ter kennisgeving aan de deputatie van de provincie Limburg, de afdeling Milieuvergunningen en de afdeling Milieu-inspectie”.

Dit is de bestreden beslissing.

3.7. Op 7 juni 2012 weigert de deputatie van de provincie Limburg een vergunning aan de NV Limburg Win(d)t. De NV Limburg Win(d)t tekent hiertegen bestuurlijk beroep aan bij de Vlaamse minister voor Leefmilieu, Natuur en Cultuur. De minister weigert op 2 april 2013 de milieuvergunning voor een windturbine UK01 en verleent de vergunning voor de windturbine UK02. De weigering van de vergunning voor de windturbine UK01 wordt door de NV Limburg Win(d)t aangevochten voor de Raad van State. Deze zaak is gekend onder nummer G/A 209.072/VII-38.838.

IV. Ontvankelijkheid

Standpunten van de partijen

4. In de inleidende akte stelt de verzoekende partij omtrent haar belang dat de bouw- en exploitatie van de aangevraagde windturbines van de tussenkomende partij, die in tegenstelling tot de aanvraag van de NV Limburg Win(d)t de rasterstructuur niet volgt, ernstige productieverliezen en vervroegde slijtage zal veroorzaken voor haar bestaande windturbines. De onderlinge afstand tussen turbines wordt immers bepaald op basis van ellipsen die worden getekend met de lange as in de meest voorkomende windrichting zijnde zuidwest en de korte as er loodrecht op. Als die bepaalde afstanden niet worden aangehouden, neemt de ene windturbine de wind van de andere turbine af, wat zorgt voor verminderde productie en slijtage. Tevens is, volgens de verzoekende partij, de maximale rotordiameter die in het aanvraagdossier van de tussenkomende partij is opgenomen 104 meter. Dit betekent ruim 20 meter meer dan de bestaande turbines van de verzoekende partij. Dergelijke grote windturbines, geplaatst voor die van de verzoekende partij, zorgen eveneens voor zware productieverliezen, slijtage en grote parkeffecten. Daarnaast wordt afbreuk gedaan aan de verworven rechten die de verzoekende partij kan putten uit de reeds verleende bouw- en milieuvergunning.

5. De verwerende partij betwist dit belang. Uit wat de verzoekende partij zelf aangeeft inzake haar belang, leidt de verwerende partij af dat alleen de windturbines LN03 en LN04 van de tussenkomende partij tot productieverliezen en vervroegde slijtage zouden kunnen leiden van de windturbines LB04 en LB03. De windturbines LN01 en LN02 van de tussenkomende partij vallen immers duidelijk buiten de door de verzoekende partij aangegeven ellipsen, zodat de verzoekende partij geen persoonlijk belang bij de nietigverklaring van het bestreden besluit zou hebben in de mate dat dit besluit een exploitatievergunning verleent voor die twee windturbines. De verwerende partij acht de vergunningsaanvraag deelbaar.

Daarnaast wijst de verwerende partij er op dat uit de situatiekaart die de verzoekende partij neerlegt, blijkt dat de aangevraagde windturbine UK01 van de NV Limburg Win(d)t net zozeer in de ellips valt, gevormd rond de bestaande windturbine LB04 van de verzoekende partij, en dat zelfs de bestaande windturbine LB03 binnen die ellips valt. Het annulatieberoep is volgens haar tevens onontvankelijk in zoverre het gericht is tegen de door het bestreden besluit verleende exploitatievergunning voor de windturbines LN03 en LN04 van de tussenkommende partij.

6. De tussenkommende partij betwist eveneens het belang van de verzoekende partij. Deze toont volgens haar niet aan dat de werking van haar windturbines zal worden verstoord, dat de verminderde productie zal leiden tot een financieel of materieel nadeel, en dat het noodzakelijk is om die windturbines te plaatsen volgens het inplantingsraster. Zij voegt er aan toe dat de verzoekende partij niet haar eigen belang verdedigt, maar wel dat van de met haar verbonden NV Limburg Win(d)t, en dat zij het door haar geschetste nadeel tegenspreekt, aangezien zij geen bezwaar heeft tegen de inplanting van de windturbines binnen dezelfde perimeter waarbinnen de turbines LN03 en LN04 zijn gesitueerd. Het belang is volgens de tussenkommende partij ook slechts een onrechtstreeks commercieel belang. Zij besluit dat het geschetste nadeel enkel betrekking kan hebben op de windturbine LN04 van de tussenkommende partij, en dat het belang, gelet op de splitsbaarheid van de vergunde inrichting, in elk geval enkel betrekking kan hebben op de vernietiging van de vergunning LN04. Het voorwerp moet volgens haar daartoe beperkt worden.

In de laatste memorie voegt de tussenkommende partij toe dat de vraag kan worden gesteld of de “elliptische parameters” die de verzoekende partij hanteert “überhaupt aanvaard kunnen worden”. Zij wijst er op dat de bewijslast inzake het belang van de verzoekende partij niet bij haar of bij de verwerende partij ligt. Aan de voorwaarden uit de rechtspraak van de Raad van State om de deelbaarheid te beoordelen, namelijk dat het aangevochten deel moet kunnen worden

afgesplitst, dat de overheid voor het niet aangevochten deel dezelfde beslissing zou hebben genomen, en dat de gedeeltelijke nietigverklaring genoegdoening geeft aan de verzoekende partij, is volgens de tussenkomen de partij te dezen wel degelijk voldaan.

7. De verwerende partij voegt in de laatste memorie, wat betreft de ondeelbaarheid van de bestreden beslissing, toe dat het vergunnen van twee van de vier windturbines niet tot gevolg heeft dat het niet om een aanvraag voor vier windturbines gaat.

Beoordeling

8. De uiteenzetting van de verzoekende partij omtrent de mogelijk nadelige invloed van naburige windturbines is aannemelijk. De verwerende en de tussenkomen de partij tonen niet aan dat de verzoekende partij geen hinder of nadeel zou kunnen ondervinden van de exploitatie van de vergunde windturbines die in de nabijheid van de bestaande windturbines worden geplaatst.

9. Een milieuvergunning is in beginsel één en ondeelbaar. Er anders over oordelen zou tot gevolg hebben dat de Raad van State zich op het domein van de beleidsuitoefening van de betrokken overheid zou begeven en zou overgaan tot hervorming, en niet nietigverklaring, van de beslissing waarvan het bestreden gedeelte een onlosmakelijk onderdeel is, vermits het niet bestreden gedeelte hoe dan ook zou blijven bestaan; dat na een gebeurlijke nietigverklaring die overheid haar beleidsmatige, discretionaire, bevoegdheid ten aanzien van de aanvraag die tot de beslissing, waarvan het bestredene onafscheidelijk deel uitmaakt, heeft geleid, ten volle moet kunnen blijven uitoefenen, weliswaar rekening houdend met het gezag van gewijsde van het arrest.

De vraag hoeveel windturbines zullen worden vergund is van belang in het licht van de milieueffectrapportage. Zo bepaalt punt 3, i), van bijlage II van het besluit van de Vlaamse regering van 10 december 2004 houdende

vaststelling van de categorieën van projecten onderworpen aan milieueffectrapportage (Project-MER-besluit) welke projecten als MER-plichtig worden beschouwd. Dit zijn onder meer “installaties voor het opwekken van elektriciteit door middel van windenergie voorzover de activiteit betrekking heeft op (...) vier windturbines of meer, die een aanzienlijke invloed hebben of kunnen hebben op een bijzonder beschermd gebied”.

De vergunning is niet deelbaar. Zij moet dus in haar totaliteit worden aangevochten. Het beroep is ontvankelijk.

V. Onderzoek van het tweede middel

Standpunten van de partijen

10. De verzoekende partij leidt een tweede middel af uit de schending van de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen (hierna: motiveringswet), van artikel 52, 3°, b), van het besluit van de Vlaamse regering van 6 februari 1991 houdende vaststelling van het Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning (hierna: Vlarem I) in samenlezing met artikel 21, § 2, 2°, en 29, 2°, van Vlarem I, uit de schending van de artikelen 4.4.9 en 5.6.7, § 1, 1°, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (hierna: VCRO), en van de beginselen van behoorlijk bestuur, in het bijzonder de materiële motiveringsplicht en het zorgvuldigheidsbeginsel, en uit de ontstentenis van de rechtens vereiste feitelijke en juridische grondslag.

Volgens haar bevat de bestreden beslissing geen afdoende motivering in verband met de goede ruimtelijke ordening. Zo wordt niet geantwoord op haar beroepsargumenten in verband met het niet respecteren van de rasterstructuur, en is de motivering ook gelet op het gedeeltelijk andersluidend advies van het departement Ruimtelijke Ordening, onvoldoende.

11. De verwerende partij stelt hier tegenover dat uit de motivering van de bestreden beslissing blijkt dat zij wel degelijk concreet en afdoende heeft gemotiveerd waarom de windturbines in afwijking van het gewestplan kunnen worden vergund en in overeenstemming kunnen worden geacht met de goede ruimtelijke ordening. Zij stelt dat zij hierin het advies van de GMVC is gevolgd. Voorts merkt zij op dat er geen verbindende kracht uitgaat van de zogenaamde rasterstructuur, en dat het niet volgen ervan geen criterium kan zijn bij de beoordeling van de overeenstemming met de goede ruimtelijke ordening. Bovendien hoefde volgens haar in het bestreden besluit, dat aangeeft op grond van welke criteria de windturbines wel in overeenstemming zijn met de goede plaatselijke ordening, niet expliciet te worden geantwoord op het argument inzake het niet volgen van de niet verbindende rasterstructuur. Volgens haar spelen economisch-technische afwegingen geen rol bij het al dan niet verlenen van de milieuvergunning.

12. De tussenkomenende partij werpt op dat de verzoekende partij zich voor het belang bij het middel enkel beroept op een commercieel en handelsbelang als concurrent. Volgens de tussenkomenende partij heeft de verzoekende partij dan ook geen belang om de schending van de regelgeving inzake ruimtelijke ordening aan te kaarten, aangezien deze vreemd is aan het door haar ingeroepen belang. Ook heeft de verzoekende partij volgens haar geen belang bij de kritiek op het bestreden besluit betreffende de windturbines LN01 en LN02, aangezien zij volgens haar van die windturbines geen nadeel ondervindt, of minstens dit nadeel niet aanvoert.

13. In de laatste memorie voegt de tussenkomenende partij aangaande het afwijken van het advies van de dienst Ruimtelijke Ordening toe dat de motivering van de bestreden beslissing afdoende is, aangezien zij voldoet aan de criteria dat zij pertinent en draagkrachtig is, en dat voldaan is aan de doelstelling van de formelemotiveringsplicht, aangezien de verzoekende partij op voldoende wijze in kennis is gesteld van de argumenten die de beslissing dragen.

Beoordeling

14. Bij de beoordeling van een milieuvergunningsaanvraag moet de overheid de regels inzake ruimtelijke ordening betrekken.

Het gegrond bevinden van het middel zoals door de verzoekende partij aangevoerd zal leiden tot het onwettig bevinden van de bestreden vergunning zodat de inrichting niet zal kunnen worden geëxploiteerd. Dit is het doel dat de verzoekende partij met haar annulatieberoep nastreeft. De wettige toepassing van regels in verband met de ruimtelijke ordening kan de plaatsing van andere windturbines verhinderen, zeker wanneer het - zoals te dezen - gaat om regels die specifiek betrekking hebben op de ruimtelijke aspecten van de plaatsing van windturbines. De verzoekende partij heeft bijgevolg belang bij het middel.

De exceptie wordt verworpen.

15. De windturbines situeren zich in agrarisch gebied.

Artikel 5.6.7, § 1, VCRO bepaalt:

“§ 1 Een milieuvergunningsaanvraag kan gunstig geadviseerd worden en vergund worden in afwijking op de bepalingen van een stedenbouwkundig voorschrift, voor zover voldaan is aan beide hiernavolgende voorwaarden:

1° de goede ruimtelijke ordening wordt niet geschaad, hetgeen in het bijzonder betekent dat de ruimtelijke draagkracht van het gebied niet wordt overschreden en dat de voorziene verweving van functies de aanwezige of te realiseren bestemmingen in de onmiddellijke omgeving niet in het gedrang brengt of verstoort;

2° de inrichting is stedenbouwkundig vergunbaar in afwijking van de bepalingen van een stedenbouwkundig voorschrift of, voor zover het gaat om een bestaande inrichting, is hoofdzakelijk vergund.

Indien de goede ruimtelijke ordening geschaad wordt, kan rekening worden gehouden met de termijn die nodig is om de inrichting te herlokaliseren. Die termijn is ten hoogste gelijk aan vijf jaar.

De Vlaamse Regering bepaalt de categorieën van bedrijven die door hun aard en omvang van het eerste lid zijn uitgesloten. Zij wijst de gebieden aan waarin het eerste lid niet kan worden toegepast”.

De bestreden beslissing legt wat de voorwaarde omtrent de stedenbouwkundige vergunbaarheid van de inrichting betreft een verband met artikel 4.4.9 VCRO, dat bepaalt wanneer een stedenbouwkundige of een verkavelingsvergunning in een gebied dat sorteert onder de voorschriften van een gewestplan, kan afwijken van de bestemmingsvoorschriften.

De minister overweegt onder meer dat de betrokken turbines zijn gepland in een zone die zich situeert tussen de lijninfrastructuren van de N71 ten noorden en de spoorweg ten zuiden en dat ten oosten en ten zuiden een industriegebied ligt en ten westen het Kanaal van Beverlo, dat er ten zuiden van de inplantingslocaties een hoogspanningslijn loopt die voor deze zone een lijninfrastructuur vormt die kenmerkend is voor het landschap en dat het project aansluiting vindt bij de reeds gerealiseerde windturbineprojecten en de andere reeds vergunde projecten. Zij merkt op dat de oplijning van windturbines 1, 2 en 3, niet volledig evenwijdig is met de N71, maar dat deze onnauwkeurige oplijning nauwelijks waarneembaar zal zijn. Zij leidt daaruit af dat de voorwaarden van artikel 5.6.7 VCRO vervuld zijn, en dat de aanvraag in afwijking van het gewestplan kan worden vergund en in overeenstemming is met de goede ruimtelijke ordening.

Uit de adviezen van 6 december 2012 en 28 januari 2013 blijkt dat veel belang wordt gehecht aan het strikt volgen van de “rasterstructuur” voor alle exploitanten, om de “ruimtelijke en visuele samenhang van het vooropgestelde turbinepark te bewaren”. Ook in de beroepschriften werd onder meer door de verzoekende partij bezwaar gemaakt tegen het afwijken van die rasterstructuur, die volgens de bezwaarindieners een ruimtelijk en windtechnisch optimale structuur vormt.

De bestreden beslissing wijkt af van beide adviezen.

16. De artikelen 2 en 3 van de motiveringswet verplichten de overheid in de akte de juridische en feitelijke overwegingen op te nemen die aan de

beslissing ten grondslag liggen, en dit op een afdoende wijze. Het afdoende karakter van de motivering betekent dat de motivering pertinent moet zijn, dit wil zeggen dat ze duidelijk met de beslissing te maken moet hebben, en dat ze draagkrachtig moet zijn, dit wil zeggen dat de aangehaalde redenen moeten volstaan om de beslissing te dragen.

Luidens artikel 52, 3°, b), van Vlarem I omvat de uitspraak in beroep door de bevoegde Vlaamse minister “een gemotiveerde beslissing over de aanspraken en bezwaren die door de indiener(s) van het beroep werden gesteld”.

In het kader van de formelemotiveringsplicht, moet de redengeving des te concreter en preciezer zijn wanneer de beslissing afwijkt van een voorafgaand advies, ook al is dit niet bindend, dat op duidelijke en concrete elementen is gesteund. In een dergelijk geval mag de overheid zich niet beperken tot een niet gemotiveerd tegenspreken van het advies, maar moet zij integendeel duidelijk maken waarom zij van oordeel is dat zij de argumenten waarop de adviesverlenende instantie steunt, niet kan volgen.

17. Te dezen wordt in de bestreden beslissing niet gemotiveerd waarom afgeweken wordt van het advies inzake windturbine LN04, die volgens de adviesverlenende instantie onvoldoende directe ruimtelijke aansluiting vindt met de andere turbines. Evenmin wordt voldoende ingegaan op de bezwaren betreffende het niet volgen van het rasterpatroon. Dit is volgens de beroepsindieners en ook voor de dienst Ruimtelijke Ordening noodzakelijk om de ruimtelijke en visuele samenhang van het vooropgestelde windturbinepark te bewaren. De formele motivering van de verwerende partij omtrent de situering tussen bestaande lijninfrastructuren en de aansluiting met de reeds gerealiseerde windturbineprojecten biedt geen antwoord op die specifieke argumentatie en is niet afdoende.

Het feit dat dergelijke rasterstructuur niet rechtstreeks voortvloeit uit bindende regels, doet geen afbreuk aan de strengere

motiveringsplicht die op het bestuur rust wanneer wordt afgeweken van een advies dat die structuur wel ziet als een belangrijk aspect van de goede ruimtelijke ordening in dat gebied.

Het tweede middel is gegrond.

Deze vaststelling volstaat om het bestreden besluit nietig te verklaren.

BESLISSING

1. De Raad van State vernietigt het besluit van de Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur van 2 april 2013 waarbij de beroepen ingesteld tegen het besluit van de deputatie van de provincie Limburg van 19 september 2012, houdende het gedeeltelijk verlenen van de vergunning aan de NV JM Recycling, voor een windturbinepark, gelegen aan de Ringlaan (N71) - J. en R. Vlegelstraat te Lommel, gedeeltelijk gegrond worden verklaard.

2. Dit arrest dient bij uittreksel te worden bekendgemaakt op dezelfde wijze als het vernietigde besluit.

3. De verwerende partij wordt verwezen in de kosten van het beroep tot nietigverklaring, begroot op 175 euro.

De tussenkomende partij wordt verwezen in de kosten van de tussenkomst, begroot op 125 euro.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van twee juli tweeduizend vijftien, door de Raad van State, VIIe kamer, samengesteld uit:

Eric Brewaeys,	kamervoorzitter,
Peter Sourbron,	staatsraad,
Patricia De Somere,	staatsraad,
bijgestaan door	
Bart Tettelin,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Bart Tettelin

Eric Brewaeys